

LỄ THẬT VỀ CHÂN ĐÈN BẢY NGỌN

Bài 6

Xuất Ê-díp-tô ký 25:31-39: Người cũng hãy làm chân đèn bằng vàng ròng. Cái chân, cái thân, cái đài, cái bầu cùng cái hoa của đèn đều làm bằng vàng đánh giát. Hai bên thân đèn sẽ có sáu nhánh nứt ra, ba nhánh ở bên này và ba nhánh ở bên kia. Trong sáu nhánh nứt ra trên chân đèn, mỗi nhánh đều sẽ có ba cái đài hình như hột hạnh nhân cùng bầu và hoa. Trên thân chân đèn, lại cũng sẽ có bốn cái đài hình hột hạnh nhân, bầu và hoa. Trong sáu nhánh từ thân chân đèn nứt ra, hễ cứ mỗi hai nhánh thì dưới có một cái bầu. Bầu cùng nhánh của chân đèn đều bằng vàng ròng nguyên miếng đánh giát. **Người cũng hãy làm bảy cái thếp đèn, đặng hễ khi thấp thì chiếu trước chân đèn. Kéo bắt tim cùng đồ đựng tàn đèn cũng sẽ bằng vàng ròng. Người ta sẽ dùng một ta láng vàng ròng làm chân đèn này và các đồ phụ tùng của chân đèn. Vậy, người hãy xem, cứ làm y như kiểu đã chỉ cho trên núi.**

Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho Môi-se làm các vật được sử dụng trong đền tạm bằng vàng ròng như Hòm Giao-ước, Bàn thờ Xông hương, Bàn để Bánh Trăn-thiết và Chân đèn bảy ngọn là các vật Môi-se được thấy khi người ở trên núi gặp Đức Chúa Trời và đó là những sự thuộc về thiên đàng và thuộc về sự hằng còn đến muôn đời.

Trong cấu tạo của chân đèn này, thếp đèn là một vật bí ẩn không được chép xuống về chất liệu được dùng để tạo nên với mục đích thẩm thấu dầu từ trong bình chứa nơi chân của đèn để được cháy sáng trên nụ của hoa đèn, nhưng Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho Môi-se phải làm để thấp đèn.

Trong sự cai trị của Nước Thiên đàng, con mắt của xác thịt loài người không thể thấy được, nhưng người ta có thể nhận biết được nếu chú ý và được Đức Thánh-Linh mở trí cho.

Ý nghĩa của chữ **làm** mà Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho Môi-se: **Người cũng hãy làm** thì trong tiếng Hê-bơ-rơ có nghĩa là: *sửa soạn, tạo ra, chuẩn bị, đặt để, tìm chỗ cho, đáp ứng, cung cấp, tiếp tế, đem lại, mang, vác, chịu đựng, đề xuất, đưa ra.... hoàn thành;*

Chân đèn này được làm hoàn toàn bằng vàng ròng, nghĩa là không phải thuộc về đất, nhưng thuộc về trời và như vậy, thuộc về tâm linh của những người thuộc về Nước Đức Chúa Trời. Nhiệm vụ của chân đèn là soi sáng nơi thánh của đền tạm và đó là ý nghĩa của sự sáng thật trong tâm linh của người tin Chúa phải soi sáng tâm trí của chính người ấy mà sự sáng thật đó là Lời của Đức Chúa Trời cả luật pháp văn tự và Luật pháp của Thánh-Linh sự sống.

Môi-se là bóng cho hết thấy những người được Đức Thánh-Linh chỉ định là người rao giảng Tin-Lành và trách nhiệm của người rao giảng Tin-Lành của Nước Đức Chúa Trời là phải khiến muôn dân trở nên môn đồ của Đức Chúa Jêsus Christ.

Là môn đồ của Đức Chúa Jêsus Christ không chỉ có việc công bố Lời của Đức Chúa Trời mà còn phải biết cầu nguyện với Đức Chúa Trời mà sự cầu nguyện được chia ra nhiều thể loại cầu nguyện khác nhau tùy thuộc vào mục đích mà tính chất của sự cầu nguyện đó có khác nhau.

Ê-phê-sô 6:10-20: **Vả lại, anh em phải làm mạnh dạn trong Chúa, nhờ sức toàn năng của Ngài. Hãy mang lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, để được đứng vững mà địch cùng mưu kế của ma quỷ. Vì chúng ta đánh trận, chẳng phải cùng thịt và huyết, bèn là cùng chủ quyền, cùng thế lực, cùng vua chúa của thế gian mờ tối này, cùng các thần dữ ở các miền trên trời vậy. Vậy nên, hãy lấy mọi khí giới của Đức Chúa Trời, hầu cho trong ngày khốn nạn, anh em có thể cự địch lại và khi thắng hơn mọi sự rồi, anh em được đứng vững vàng. Vậy, hãy đứng vững, lấy lễ thật làm dây nịt lưng, mặc lấy giáp bằng sự công bình, dùng sự sẵn sàng của Tin Lành bình an mà làm giày dép. Lại phải lấy thêm đức tin làm thuẫn, nhờ đó anh em có thể dập tắt được các tên lửa của kẻ dữ. Cũng hãy lấy sự cứu chuộc làm mũ trụ, và cầm gươm của Đức Thánh Linh, là lời Đức Chúa Trời. Hãy nhờ Đức Thánh Linh, thường thường làm đủ mọi thứ cầu nguyện và nài xin (Praying always with all prayer and supplication in the Spirit). Hãy dùng sự bền đỗ trọn vẹn mà tỉnh thức về điều đó, và cầu nguyện cho hết thấy các thánh đồ. Cũng hãy vì tôi mà cầu nguyện, để khi tôi mở miệng ra, Chúa ban cho tôi tự do mọi bề, bày tỏ lẽ mầu nhiệm của đạo Tin Lành, mà tôi vì đạo ấy làm sứ giả ở trong vòng xiềng xích, hầu cho tôi nói cách dạn dĩ như tôi phải nói.**

Bấc đèn là một vật có khả năng thẩm thấu dầu hoặc nước hoặc dung dịch lỏng và người ta tận dụng khả

năng thấm thấm đó để dẫn dầu từ dưới bình chứa dầu lên ngọn của đèn, nơi mà nụ hoa của đèn sẽ cháy dầu tạo nên ánh sáng của đèn. Cấu tạo của bắc đèn dù là vật tự nhiên do Đức Chúa Trời tạo nên cho một số loài thực vật hay do người ta dẹt ra thì chúng luôn có một đặc tính giống nhau là có các khoang nhỏ liên kết nhau có thể thấm và chứa giữ trong các khoang nhỏ đó nước, dầu hoặc dung dịch lỏng mà chúng tiếp xúc với. Người ta có thể không phải dùng máy bơm để bơm các dung dịch hoặc dầu, hoặc nước từ bình này sang bình kia, nhưng nhờ tính năng thấm, hút, lưu giữ của vật liệu (bắc) mà lấy được nước, dầu hoặc dung dịch từ một bình ở dưới thấp lên một bình cao hơn.

Bắc đèn thuộc linh của người tin Chúa là một chất liệu được tạo nên qua *sự hiểu biết, đức tin và trách nhiệm* của người tin Chúa trước sự cứu chuộc mà Đức Chúa Trời đã ban cho mỗi người.

Đức Chúa Jêsus đã phán: **Hỡi bấy nhỏ, đừng sợ chi; vì Cha các người đã bằng lòng cho các người nước thiên đàng. Hãy bán gia tài mình mà bố thí. Hãy sắm cho mình túi không hư, và của báu không hề hao kém ở trên trời, là nơi kẻ trộm không đến gần, sâu mọt không làm hư nát. Vì của báu các người ở đâu, thì lòng cũng ở đó. Lưng các người phải thắt lại, đèn các người phải thắp lên. Hãy làm như người chờ đợi chủ mình ở tiệc cưới về, để lúc chủ đến gõ cửa thì liền mở. Phước cho những đầy tớ ấy, khi chủ về thấy họ thức canh! Quả thật, ta nói cùng các người, chủ sẽ thắt lưng mình, cho đầy tớ ngồi bàn mình, và đến hầu việc họ. Hoặc canh hai, canh ba, chủ trở về, nếu thấy đầy tớ như vậy thì phước cho họ! Hãy biết rõ, nếu chủ nhà hay kẻ trộm đến giờ nào, thì sẽ tỉnh thức, chẳng để cho nó đào ngạch nhà đâu. Các người cũng vậy, hãy chực cho sẵn sàng, vì Con người sẽ đến trong giờ các người không ngờ.** (Lu-ca 12:32-40)

Khi người tin Chúa được nghe Lời của Đức Chúa Trời qua các bài giảng thì phải lấy đức tin mà nhận lãnh mọi sự đó thuộc về mình, như nhánh nho bám chặt vào gốc nho vậy, bấy giờ huyết nho sẽ được truyền từ gốc nho sang cho những nhánh nào bám vào gốc đó vậy.

Rô-ma 1:16-17: **Thật vậy, tôi không hổ thẹn về Tin Lành đâu, vì là quyền phép của Đức Chúa Trời để cứu mọi kẻ tin, trước là người Giu-đa, sau là người Gờ-réc; vì trong Tin Lành này có bày tỏ sự công bình của Đức Chúa Trời, bởi đức tin mà được, lại dẫn đến đức tin nữa, như có chép rằng: Người công bình sẽ sống bởi đức tin.**

Vì chất liệu chế tạo chân đèn là vàng ròng nguyên miếng đánh dát, điều đó có tác dụng truyền tản nhiệt giống nhau, khi ngọn đèn đang cháy, nhiệt độ của nơi cháy sẽ tạo nên sức thấm cho bắc của đèn nóng và thấm dầu nhanh hơn, dễ hơn và đèn được thắp sáng luôn sẽ khiến cho thân đèn sẽ nóng đều giúp cho dầu vận chuyển dễ dàng hơn.

Lu-ca 18:1-8: **Đức Chúa Jêsus phán cùng môn đồ một thí dụ, để tỏ ra rằng phải cầu nguyện luôn, chớ hề mỗi một: Trong thành kia, có một quan án không kính sợ Đức Chúa Trời, không vị nể ai hết. Trong thành đó cũng có một người đàn bà góa, đến thưa quan rằng: Xin xét lẽ công bình cho tôi về kẻ nghịch cùng tôi. Quan ấy từ chối đã lâu. Nhưng kế đó, người tự nghĩ rằng: Dầu ta không kính sợ Đức Chúa Trời, không vị nể ai hết, song vì đàn bà góa này khuấy rầy ta, ta sẽ xét lẽ công bình cho nó, để nó không tới luôn làm nhức đầu ta. Đoạn, Chúa phán thêm rằng: Các người có nghe lời quan án không công bình đó đã nói chẳng? Vậy, có lẽ nào Đức Chúa Trời chẳng xét lẽ công bình cho những người đã được chọn, là kẻ đêm ngày kêu xin Ngài, mà lại chậm chạp đến cứu họ sao! Ta nói cùng các người, Ngài sẽ vội vàng xét lẽ công bình cho họ. Song khi Con người đến, há sẽ thấy đức tin trên mặt đất chẳng?**

Khi đèn đã cháy sáng thì sẽ có các tàn được tạo nên và đó là kết quả của các chất hữu cơ có trong dầu sau khi đã cháy trong không khí mà để lại, mà người ta có thể gọi đó là than, tro, tàn đèn (tuỳ theo công cụ mà người ta đã sử dụng).

Theo cách nghĩ thông thường thì **kéo bắt tim đèn** phải không cần phải dùng vàng để chế tạo ra kéo!

Nhưng trong ý nghĩa thuộc linh thì chữ **kéo** trong câu 30 này đó là chữ מִלְּקָח - melqach, số 4457 ra từ chữ לָקַח - laqach, số 3947 của tiếng Hê-bơ-rơ, có nghĩa là: *Cái kẹp, kéo cắt hoa đèn, để tiếp nhận, cầm, giữ, nắm lấy, nhận được, xin được, hỏi được, mua được, giành được, đạt được, tìm ra, tính ra, mang theo;*

Đồ đựng tàn đèn tức là một dụng cụ mà người ta gọi là *khay* cũng được làm bằng vàng ròng và trong ý nghĩa của tiếng Hê-bơ-rơ thì *cái khay* này còn có nghĩa là *chứa tàn hương, kết quả, sự loại bỏ.*

Chân đèn chính là sự sống của tâm linh người tin Chúa, cũng như hơi thở của con người vậy, nếu con người không hít thở không khí thì sẽ chết thể nào thì người tin Chúa mà không có một tâm linh biết cầu nguyện, không biết sử dụng Lời của Đức Chúa Trời để soi sáng con đường của mình, thì tâm linh đó cũng coi như chết vậy, vì sự cầu nguyện cùng sự công bố Lời của Đức Chúa Trời là mối dây tiếp dẫn sự sống từ Đức Chúa Trời đến cho chính người ấy, đó là lý do tại sao Đức Chúa Trời đã mạng lệnh cho Giô-suê rằng:

Giô-suê 1:8: Quyển sách luật pháp này chớ xa miệng người, hãy suy gẫm ngày và đêm, hầu cho cẩn thận làm theo mọi điều đã chép ở trong; vì như vậy người mới được may mắn trong con đường mình, và mới được phước.

Chúa Jêsus đã phán rằng: **Các người là sự sáng của thế gian; một cái thành ở trên núi thì không khi nào bị khuất được: cũng không ai thấp đèn mà để dưới cái thùng, song người ta để trên chân đèn, thì nó soi sáng mọi người ở trong nhà. Sự sáng các người hãy soi trước mặt người ta như vậy, đừng họ thấy những việc lành của các người, và ngợi khen Cha các người ở trên trời.** (Ma-thi-ơ 5:14-16)

Nếu chỉ suy gẫm và công bố Lời của Đức Chúa Trời mà không có sự cầu nguyện thì người tin Chúa sẽ không thể nhận được sự dắt dẫn của Đức Thánh-Linh và người ta sẽ dễ dàng hiểu sai ý nghĩa của Lời Đức Chúa Trời và càng không thể nhận biết được mọi sự sẽ xảy đến với mình cùng với các nhu cầu của chính người đó và nhu cầu của Hội-thánh cũng sẽ không nhận được sự giúp đỡ của Đức Thánh-Linh.

Chúa Jêsus đã phán rằng: **Hãy tỉnh thức và cầu nguyện, để các người khỏi sa vào chước cám dỗ; tâm thần thì muốn lằm, mà xác thịt thì yếu đuối.** (Mác 14:38)

Vàng ròng mang ý nghĩa thuộc linh là sự thánh khiết và đức tin của người tin Chúa phải thanh sạch, nghĩa là đến từ Đức Chúa Trời chứ không phải bởi những sự người ta tin theo cách của trí khôn.

Mác 11:24: Chúa Jêsus đã phán: Hãy có đức tin đến Đức Chúa Trời.

1 Tê-sa-lô-ni-ca 2:3-4: Vì sự giảng đạo của chúng tôi chẳng phải bởi sự sai lầm, hoặc ý không thanh sạch, cũng chẳng dùng điều gian dối. Nhưng vì Đức Chúa Trời đã xét chúng tôi là xứng đáng giao cho việc giảng Tin Lành, nên chúng tôi cứ nói, không phải để đẹp lòng loài người, nhưng để đẹp lòng Đức Chúa Trời, là Đấng dò xét lòng chúng tôi.

Khi người tin Chúa có nhu cầu cần được Đức Chúa Trời giúp đỡ thì người ấy sẽ cầu nguyện với Đức Chúa Trời và qua trình chờ đợi sự trả lời của Đức Chúa Trời, người tin Chúa phải biết rõ điều mình đã cầu nguyện và mọi điều mà người ấy đã cầu nguyện phải được đặt trên nền tảng là Lời của Đức Chúa Trời và được Đức Thánh-Linh cảm động (*dầu từ chân đèn truyền đến hoa đèn và được cháy sáng là bóng về sự xúc dầu của Đức Thánh-Linh giúp cho người tin Chúa biết phải cầu nguyện như thế nào cho được nhậm*).

Tàn của đèn là kết quả mà người tin Chúa nhận được từ sự công bố Lời của Đức Chúa Trời và sự cầu nguyện. Trong tất cả mọi sự mà người ta sử dụng môi miệng mình để nói, để công bố và để cầu nguyện đều có những lời cần được phát huy và tái sử dụng và cũng có những lời phải loại bỏ hoặc chỉnh sửa, như Chúa Jêsus đã dạy: **Vả, khi các người cầu nguyện, đừng dùng những lời lặp vô ích như người ngoại; vì họ tưởng vì cơ lời mình nói nhiều thì được nhậm. Vậy, các người đừng như họ; vì Cha các người biết các người cần sự gì trước khi chưa xin Ngài. Vậy các người hãy cầu như vậy: Lạy Cha chúng tôi ở trên trời; Danh Cha được thánh; Nước Cha được đến; Ý Cha được nên, ở đất như trời! Xin cho chúng tôi hôm nay đồ ăn đủ ngày; Xin tha tội lỗi cho chúng tôi, như chúng tôi cũng tha kẻ phạm tội nghịch cùng chúng tôi; Xin chớ để chúng tôi bị cám dỗ, mà cứu chúng tôi khỏi điều ác! Vì nước, quyền, vinh hiển đều thuộc về Cha đời đời. A-men.** (Ma-thi-ơ 6:7-13)

Ma-thi-ơ 13:52: Ngài bèn phán rằng: Vì cơ ấy, mọi thầy thông giáo đã học thông đạo về nước thiên đàng, thì giống như một người chủ nhà kia, đem những vật mới và cũ ở trong kho mình ra.

Ma-thi-ơ 24:42-51: Vậy hãy tỉnh thức, vì các người không biết ngày nào Chúa mình sẽ đến. Hãy biết rõ, nếu người chủ nhà đã hay canh nào kẻ trộm sẽ đến, thì tỉnh thức, không để cho đào ngạch nhà mình. Vậy thì các người cũng hãy chực cho sẵn, vì Con người sẽ đến trong giờ các người không ngờ. Ai là đầy tớ trung tín và khôn ngoan, mà người chủ đặt cai trị đầy tớ mình, đừng cho đồ ăn đúng giờ? Phước cho đầy tớ đó, khi chủ đến thấy làm như vậy! Quả thật, ta nói cùng các người, chủ sẽ đặt kẻ ấy coi sóc cả gia tài mình. Nếu, trái lại, là một đầy tớ xấu, nó nghĩ thầm rằng: Chủ ta đến chậm, bèn đánh kẻ cùng làm việc với mình, và ăn uống với phường say rượu, thì chủ nó sẽ đến trong ngày

nó không ngờ và giờ nó không biết. Chủ sẽ đánh xé xương và định phần nó đồng với kẻ giả hình. Đó là nơi sẽ có khóc lóc và nghiêng răng.

Sự tỉnh thức trong mạng lệnh này có nghĩa là sự *nhận biết thời cuộc, thời kỳ, hoàn cảnh* để chọn lựa kế hoạch bảo vệ, gìn giữ của báu mà Chủ đã giao cho, để không bị trộm cướp lấy đi.

Bản Kinh-Thánh King James version chép câu 45 như sau: Who^{G5101} then^{G686} is a faithful^{G4103} and wise^{G5429} servant^{G1401}, whom^{G3739} his lord^{G2962} hath made^{G2525} ruler^{G2525} over^{G1909} his household^{G2322}, to give^{G1325} them meat^{G5160} in due season^{G2540}? Blessed^{G3107} is that servant^{G1401}, whom^{G3739} his lord^{G2962} when he cometh^{G2064} shall find^{G2147} so^{G3779} doing^{G4160}. Verily^{G281} I say^{G3004} unto you, that he shall make^{G2525} him ruler^{G2525} over^{G1909} all^{G3956} his goods^{G5224}.

Có nghĩa là: *Ai là đầy tớ khôn ngoan và trung thành, là kẻ mà chủ của người xấp đặt cai trị toàn bộ gia nhân đầy tớ của mình, để ban cho họ đồ ăn đúng kỳ (đúng mùa, đúng kỳ, đúng dịp, đúng cơ hội, đúng thời cơ); Phước cho đầy tớ đó, là khi chủ của người đến sẽ thấy những việc mà người đã làm. Quả thật Ta phán cùng các người rằng, chủ sẽ lập người ấy cai trị hết cả gia tài mình.*

Chữ mà bản tiếng Việt dịch là *giờ* thì trong nguyên bản tiếng Greek là *đúng mùa, đúng kỳ, đúng dịp, đúng cơ hội, đúng thời cơ*;

Ý nghĩa của chữ *gia tài* trong câu 47 trên còn có nghĩa là *mọi tài vật, của báu quý giá, là nghĩa bóng về những Lễ thật mâu nhiệm, là của báu thiên đàng.*

Ý nghĩa của chữ *cai trị* trong câu 47 trên còn có nghĩa là *quyền sử dụng, quyền xấp đặt, chỉ định*;

Sự bắt tim đèn (*là cắt gọt tàn đèn*) nghĩa là sự chọn lọc, tu chỉnh sao cho lời công bố, sự giảng dạy, lời cầu nguyện của người hầu việc Chúa được trở nên hoàn chỉnh, chính xác và đẹp ý của Đức Chúa Trời.

Chúng ta hãy xem Lời Chúa chép gì về quyền này.

Sáng thế ký 41:28-49: *Ấy là điều tôi đã tâu cùng bệ hạ rồi: Đức Chúa Trời có cho bệ hạ thấy những việc Ngài sẽ làm. Nay, trong khắp xứ Ê-díp-tô sẽ có bảy năm được mùa dư dật. Nhưng bảy năm đó lại liên tiếp bảy năm đói kém; dân bản xứ đều sẽ quên sự dư dật đó, và ách đói kém sẽ làm cho toàn xứ hao mòn. Và vì sự đói kém liên tiếp này lớn quá, nên thiên hạ chẳng còn thấy chi về sự dư dật đó nữa. Nếu điềm chiêm bao đến hai lần cho bệ hạ, ấy bởi Đức Chúa Trời đã quyết định điều đó rồi, và Ngài mau mau lo làm cho thành vậy. Bây giờ bệ hạ khá chọn một người thông minh trí-huệ, lập người lên làm đầu trong xứ Ê-díp-tô, cùng lập các ủy viên trong xứ, để góp một phần năm của số thâu vào trong bảy năm được mùa dư dật đó. Họ hãy thâu góp hết thảy mùa màng trong bảy năm được mùa dư dật sẽ đến sau này, cùng thâu nhập lúa mì sẵn dành cho Pha-ra-ôn, dùng làm lương để dành trong các thành, và họ hãy giữ gìn lấy. Các lương thực này phải để dành cho bảy năm đói kém sẽ đến trong xứ Ê-díp-tô, hầu cho xứ này khỏi bị diệt bởi sự đói kém đó. Các lời này đẹp ý Pha-ra-ôn và quần thần. Pha-ra-ôn phán cùng quần thần rằng: Chúng ta há dễ tìm một người như người này, có thần minh của Đức Chúa Trời được sao? Pha-ra-ôn phán cùng Giô-sép rằng: Vì Đức Chúa Trời xui cho người biết mọi việc này, thì chẳng còn ai được thông minh trí-huệ như người nữa. Vậy, người sẽ lên cai trị nhà trẫm; hết thảy dân sự của trẫm đều sẽ vâng theo lời người. Trẫm lớn hơn người chỉ vì ngự ngôi vua mà thôi. Pha-ra-ôn lại phán cùng Giô-sép rằng: Hãy xem! trẫm lập người cầm quyền trên cả xứ Ê-díp-tô. Vua liền cỡi chiếc nhẫn trong tay mình, đeo vào tay Giô-sép, truyền mặc áo vải gai mịn, và đeo vòng vàng vào cổ người; rồi, truyền cho lên ngồi xe sau xe vua, có người đi trước hô rằng: Hãy quỳ xuống! Ấy, Giô-sép được lập lên cầm quyền cả xứ Ê-díp-tô là vậy. Pha-ra-ôn lại phán cùng Giô-sép: Ta là Pha-ra-ôn, nhưng nếu chẳng có người, thì trong cả xứ Ê-díp-tô không có ai giơ tay đưa chân lên được. Pha-ra-ôn đặt tên Giô-sép là Xa-phơ-nát-Pha-nê-ách, đưa nàng Ách-nát, con gái Phô-ti-phê-ra, thầy cả thành Ôn, cho người làm vợ. Người thường tuần hành trong xứ Ê-díp-tô. Và, khi Giô-sép ra mắt Pha-ra-ôn, vua Ê-díp-tô, thì người đã ba mươi tuổi. Vậy, người từ tạ Pha-ra-ôn mà đi tuần khắp xứ Ê-díp-tô. Trong bảy năm được mùa dư dật, đất sanh sản ra đầy dẫy. Giô-sép bèn thâu góp hết thảy lương thực của bảy năm đó trong xứ Ê-díp-tô, và chứa lương thực này khắp các thành; trong mỗi thành, đều dành chứa hoa lợi của các ruộng ở chung quanh thành đó. Vậy, Giô-sép thâu góp lúa mì rất nhiều, như cát nơi bờ biển, cho đến đổi người ta đếm không được, vì đầy dẫy vô số.*